

Kln. Psk. Betül AKDAŞ

“Benim çocuğum üstün zekalı”, “Benim çocuğumun hiperaktivitesi var ve çok zeki olduğundan böyle oluyormuş”, “Doktor çocuğunuzun IQ’su yüksek dedi, dahi olacak benim yavrum” gibi cümlelerle karşılaşmayanımız yoktur. Özellikle milenyum çağında ebeveynlerin çocuklarını zeka skorları ile kıyaslamaları ya da yaşlılarından ayırt etmeleri son derece artış gös-

terdi. Zeka kavramı geçmişten günümüze araştırılmasına rağmen net bir tanımı bulunmamaktadır. Psikoloji alanında da zeka, zihin, beyin gibi konular bu alan için büyük bir zenginliktir. Zeka soyuttur fakat etkileri ve insana yansması somuttur.

IQ, zekanın skorlanmasında kullanılan bir göstergedir. Bireyin zihinsel yaşı ile takvim

IQ TESTİ Çocuğunuz Hakkında Neler SÖYLEMEZ?

yaşı aynı ise IQ'su 100'dür. Buna ortalama zeka diyebiliriz. Eğer zihinsel yaş, takvim yaşından fazla ise kişinin puanına bakılarak parlak, üstün ya da çok üstün zeka şeklinde ifade kullanılabilir. Bunun aksine zihinsel yaş, takvim yaşının altında ise skora bakılarak donuk zeka, sıradan zeka geriliği, hafif derece zeka geriliği, orta derece zeka geriliği, ağır zeka geriliği ve derin zeka geriliği olarak söylenebilir (Köksal & Boran, 2015, s. 111).

WISC-R testi, kişilerin IQ ölçümünde kullanılan en yaygın zeka testlerinden biridir. Sözel ve performans alanlarından oluşan bu test kişinin akıl yürütme becerisi, sözcük dağarcığı, yargılama becerisi, temel motor aktivite olmadan görsel organizasyon gibi alanlarından bize bilgi sunar. Dahası, kişinin zaman baskısı altında çalışıp çalışmadığını, dikkat aralığını, uzun ve kısa süreli işitsel belleğini gösterir. Testin skorlarına bakarak bireyin yönergeleri takip edebilme becerisini öğrenebiliriz. Saydığım ve bir o kadar da saymadığım beceriyi ölçen bir test, özellikle ebeveynler için çocukları konusunda yol haritası olabilir mi? Elbette olabilir, fakat gerçekten de IQ testinin yüksek olması bu hayatta bir amaca ulaşmak için yeterli midir? IQ testi çocuğunuz hakkında neler söylemez? Biraz da bunlara bakmak lazım.

WISC-R testi,
kişilerin IQ
ölçümünde
kullanılan en yaygın
zeka testlerinden
biridir.

Hayat dinamiktir. Çocuk doğduğu andan itibaren kendi aile yapısına uygun, kendi kültürüne ve değerlerine göre yetişir, yetiştirilir. Kişinin hayatta başarıya ulaşması için zeka yeterli değildir. Anne ve babalar tarafından çocukların zeka skorları ile kıyaslanması ne kadar popüler, oysa çocukların 1 ayda okuduğu kitap sayısı da zeka skoru kadar önemlidir.

Dahası, zeka testleri kişinin sorumluluk bilincini ve düzeyini bize göstermez. Sorumluluk, uyum sağlama gibi beceriler sonradan da kazanılabilir. Çocuğunuz üniversiteyi şehir dışında kazandı ve tek başına eve çıkmak istiyor, bu sorumluluğu alıp bu yaşama uyum sağlayacağını IQ testi bize gösteremez. Öz bakım bireyin en dikkat etmesi ve özen göstermesi gereken konulardan biridir. Çocuğunuz banyo yapma, diş fırçalama alışkanlıkları düzenli mi, genel temizlik algısı yeterli mi, bu gibi soruları cevaplayabilmek için gözlem yapmak gerekir.

Ya da, çocuğun kendinden büyüklere ve kendinden küçüklere davranışları, tutumlarını (hem ahlaki değerler hem de sosyal değerler yönünden) bilebilmemiz için IQ testinden daha fazlası gereklidir.

Sonuç olarak, bir bireyi, bir çocuğu tanımak için yalnızca IQ testi yeterli değildir. Gözlemleyip bilgi edinebileceğimiz ve bu yönleri ile de gurur duyacağımız birçok alan vardır. Akıl ve ahlaki-sosyal değerler birer bütündür. Üstün zekalı birinin zekasını hangi yönde kullanacağı gözlem yapılarak öğrenilen alanlarla bağlantılıdır. Bir mühendis zekasını kullanarak kilit sistemi oluşturur, bir hırsız yine zekasını kullanarak o sistemi bloke eder. Bu yüzden IQ testinin bize söyledikleri kadar söylemedikleri bilgiler de çok önemlidir. İnsan olmak çok daha önemlidir.

Yazımı okuduğunuz için teşekkür ederim.

KAYNAKÇA

Köksal, M. S. & Boran, A. İ. (2015). Üstün yetenekli öğrencilerin IQ puanlarının anne-baba eğitimi ve aile geliri değişkenleri açısından karşılaştırılması. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 16.